

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

ситету. Серія: Право. 2023. Вип. 73. С. 105–112. URL: <https://journals.uzhnu.edu.ua/index.php/law> (дата звернення: 12.04.2025).

7. Фляжнікова Я. В. Маркетинг юридичних послуг в Україні: етичний аспект. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. 2024. Вип. 1. С. 45–53. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/ (дата звернення: 12.04.2025).

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент Храпенко Олена Олегівна

Єршов Марко,
*студент I курсу другого
(магістерського) рівня вищої освіти
3 групи факультету юстиції
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

ПРОБЛЕМИ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦЗВ'ЯЗКУ

Право на звернення до суду є фундаментальним правом, що гарантується як статтею 55 Конституції України або статтею 6 Європейської конвенції з прав людини, так і Законом України «Про судоустрій і статус суддів» (ч. 3 ст. 7).

Водночас, такі обставини, як небезпека у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, віддаленість місцезнаходження суду, що розглядає справу, неможливість прибути до суду через стан здоров'я тощо не повинні бути перешкодою в доступі до правосуддя.

При цьому, як зазначає Європейський суд з прав людини в справі «Метьюз проти Сполученого Королівства» («*Matthews v. the United Kingdom*»), заява №24833/94, п. 34), Конвенція покликає гарантувати не теоретичні й ілюзорні, а практичні й ефективні права [1].

Частиною сьомою статті 11 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачається: учасникам судового процесу на підставі судово-

го рішення забезпечується можливість брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції у порядку, встановленому законом [2].

Звертаючись до всіх наявних в українському законодавстві процесуальних кодексів (*окрім, Кодексу України про адміністративні правопорушення, оскільки нижченаведених положень останній не містить*), можна прослідкувати реалізацію вищенаведеної можливості брати участь у режимі відеоконференції: ЦПК України – стаття 212, ГПК України – стаття 197, КАС України – 195, КПК України – стаття 336.

Спільним для всіх цих норм є порядок звернення до суду із заявою про участь у відеоконференції. Так, учасник провадження звертається до суду, що здійснює розгляд справи, із клопотанням про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду не пізніше ніж за п'ять днів до судового засідання, яке попередньо надсилає іншим учасникам справи. За наслідком розгляду такого клопотання суд постановляє ухвалу про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції такого учасника.

Проте, попри декларативну можливість брати участь у судових засіданнях поза межами приміщення суду із використанням засобів відеоконференції зв'язку, наявні численні випадки відмови судами у задоволенні таких клопотань у зв'язку з «відсутністю технічної можливості».

Так, наочним прикладом є ухвала Ірпінського міського суду Київської області від 30.01.2025 у справі № 367/4897/15-ц, якою в задоволенні клопотання про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду відмовлено, оскільки «Суд вважає, що проведення судового засідання у цій справі в режимі відеоконференції може значно ускладнити розгляд справи та збільшити час проведення судового розгляду, оскільки при наявних 3 залах судового засідання, в суді працює 10 суддів, які щоденно розглядають в режимі відеоконференції значну кількість справ за клопотаннями підозрюваних, засуджених.» [3].

В ухвалі Господарського суду Дніпропетровської області від 08.08.2022 у справі № 904/8455/21 суд відмовив у задоволенні аналогічного клопотання у зв'язку із «зайнятістю залів судових засідань обладнаних відповідними технічними засобами» [4].

Таким чином, гарантоване право учасників справи брати участь в судових засіданнях у режимі відеоконференції може і не бути реалізованим через відсутню технічну можливість в суду.

Причиною такої проблеми є чимала недостатність фінансування. Навіть незважаючи на те, що в Законі України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» [5] на забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя (код функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету – 0330) виділено на 2025 рік 22 095 305,2 тис. грн (з них: 18 496 305,2 тис. грн – загальний фонд, 3 600 000,0 тис. грн – спеціальний фонд), чимало судів все ще залишається без наявної технічної можливості забезпечити дотримання права на участь у дистанційному форматі.

Більш того, керуючись статистичними даними, наведеними в аналітичному звіті «Дистанційні слухання в цивільному, господарському та адміністративному процесі», з-поміж усіх причин відмов у задоволенні клопотань про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції відмова у зв'язку з відсутністю технічної можливості є найпоширенішою.

Так, серед судів господарської юрисдикції у порівнянні з загальною кількістю відмов у проведенні дистанційних судових засідань, проведення судового засідання в режимі відеоконференції у 2023 році складало 60,5%, в адміністративних судах – 22,5%, в загальних місцевих судах – 42,7% [6, с. 21].

Таким чином, можна прийти до наступних висновків.

По-перше, незважаючи на декларативність положень процесуальних кодексів України щодо можливості участі поза межами приміщення суду, участь у відеоконференції не завжди є можливою у зв'язку з відсутньою технічною можливістю суду забезпечити таку участь.

По-друге, незважаючи на чималу суму коштів, що виділяється з Державного бюджету України на фінансування діяльності судів, відсутність технічної можливості забезпечити участь в режимі відеоконференції є найпоширенішою причиною відмови в задоволенні клопотання.

А отже, відсутність технічної можливості забезпечити участь у режимі відеоконференції є не лише причиною ускладнення реалізації процесуальних прав учасників, що не мають змоги бути присутніми особисто в приміщенні суду, а й також порушенням права на ефективний доступ до правосуддя таких осіб.

Список використаних джерел:

1. Case of Matthews v. the United Kingdom. application № 24833/94 HUDOC – European Court of Human Rights. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/tur#%7B»itemid»:«001–58910»»%7D>.

2. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII : станом на 26 берез. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

3. Ухвала Ірпінського міського суду Київської області від 30.01.2025 у справі № 367/4897/15-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124867194>.

4. Ухвала Господарського суду Дніпропетровської області від 08.08.2022 у справі № 904/8455/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105611001>.

5. Про Державний бюджет України на 2025 рік : Закон України від 19.11.2024 № 4059-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20#Text>.

6. Фонова О., Чумак Р. Аналітичний звіт. Дистанційні слухання в цивільному, господарському та адміністративному процесі. Pravo-Justice. С 1–75 URL: <http://pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/673/c84/80c/673c8480c14c4470104470.pdf>.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Овсяннікова Ольга Олександрівна.

Еслюкова Валерія

*курсантка четвертого навчального курсу
першої навчальної групи Військово-
юридичного інституту
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЖІНОК- ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: АНАЛІЗ ОКРЕМИХ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Збройна агресія російської федерації проти України, що триває з 2014 року та набула нової сили у 2022 році, докорінно змінила не лише оборонну доктрину держави, а й соціальний ландшафт військової служби. Одним із помітних явищ останніх років стало активне залучення жінок до виконання військових обов'язків. Панує думка, що жінки працюють виключно медиками, проте вони обіймають важливі посади, такі як стріль-

Фідря Ю. О.

ДО ПИТАННЯ ОНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ
СТЯГНЕНЬ СТОСОВНО СУДДІ 133

Хотенець П. В.

ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ ПРО ДІАЛЕКТИКУ СУДОВОЇ
ТА ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ 138

Хотинська-Нор О. З.

ЄДНІСТЬ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ
ІНСТРУМЕНТАРІЮ У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРАГНЕНЬ
УКРАЇНИ..... 140

Храпенко О. О.

КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРОФЕСІЇ АДВОКАТА:
ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ 142

Шевчук О. М., Євечук О. І.

ПРАВО НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД З ПИТАНЬ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ:
АНАЛІЗ ОКРЕМИХ РІШЕНЬ ЄСПЛ 146

СТУДЕНТИ ТА АСПІРАНТИ

Афанасьєва В., Машаро О.

ПЕРЕХІДНЕ ПРАВОСУДДЯ І ВІДНОВЛЕННЯ ДОВІРИ
ДО СУДОВОЇ СИСТЕМИ 151

Басюк Ю. М.

ЕТИЧНІ МЕЖІ ПОВЕДІНКИ АДВОКАТА У СОЦІАЛЬНИХ
МЕРЕЖАХ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА 154

Бєляєва К. О.

ДОВІРА ДО СУДУ В УКРАЇНСКОМУ СУСПІЛЬСТВІ:
ФАКТОРИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ 159

Бідний Є. М.

НОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «МИТНИЙ
СПІР ЩОДО НАРАХУВАННЯ ТА СПРАВЛЯННЯ МИТНИХ
ПЛАТЕЖІВ» КРІЗЬ ПРИЗМУ ПРАКТИКИ ЄСПЛ 162

Божко А. В.

ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА АДВОКАТА В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ 166

Бондар Аліса

ПРИНЦИП ДОБРОВІЛЬНОСТІ ШЛЮБУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ
ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД 169